

HARMAAN TALOUDEN ALATYÖRYHMÄ

25.5.2011 / Jukka Gustafsson

Tausta

Talousrikollisuus ja harmaa talous aiheuttavat yhteiskunnalle merkittäviä tappiota.

Harmaa talous on kansainvälistynyt ja sen määrä, erityisesti työvoimavaltaisilla aloilla, on [viime vuosina] kasvanut Suomessa.

RKP: Poistetaan

Järjestäytyneen ja vakavan talousrikollisuuden ~~osuus on myös noussut~~.

Hallituksen vahva sitoutuminen

Harmaan talouden torjunta on hallituksen [kärkihanke].

RKP: Muutetaan muotoilu: kärkihankkeita /

Hallitus jatkaa talousrikollisuuden viidennen torjuntaohjelman toimeenpanoa ja aloittaa välittömästi kuudennen toimenpideohjelman valmistelun. Harmaan talouden torjunta vaatii laaja-alaista yhteistyötä. Hallitus nimittää harmaan talouden torjunnan poikkihallinnollisen ministerityöryhmän. Ohjelman toteuttamiseen varataan riittävät resurssit. Toimenpideohjelma esitellään eduskunnalle vuoden 2011 loppuun mennessä ja toteutetaan viipymättä. Hallituskaudella toteutetaan myös laaja harmaan talouden vastainen tiedotuskampanja.

Toimintaohjelman avulla tavoitellaan varovaisen arvion mukaan 300–400 miljoonan euron vuosittaisia verojen ja sosiaalivakuutusmaksujen lisäyksiä.

RKP: Tähän tietoja arvion taustoista

Harmaata taloutta kitketään monipuolisella keinovalikoimalla.

Hallitus vie eteenpäin eduskunnan tarkastusvaliokunnan toimenpide-esityksiä.

KOK: Hallituksen ohjelmatyön pohjaksi otetaan eduskunnan tarkastusvaliokunnan toimenpide-esitykset soveltuvin osin.

RKP: Työ pohjautuu eduskunnan tarkastusvaliokunnan toimenpide-esityksiin.

Talousrikollisuuden kiinnijäämisriskin nostaminen edellyttää riittäviä viranomaisresursseja (finanssivalvonta, maistraatit, oikeuslaitos, poliisi, [syyttäjä,] rajavalvonta, tulli, työsuojelu, yerottaja ja kilpailuvirasto).

RKP: Lisätään

Viranomaisresursseja lisätään määräaikaaisesti harmaan talouden torjuntaan. Hallitus edistää EU:ssa käynnissä olevaa prosessia harmaan talouden torjunnassa.

RKP: Lisätään lause

Kotitalousvähenne on esimerkki toimesta joka on vähentänyt harmaata taloutta.

Talousrikollisuudesta saatavan rikoshyödyn vähentäminen

Talousrikollisuuteen liittyvää esitutkinta-aikaa ja oikeusprosessia pyritään lyhentämään. Kehitetään edelleen erikoisperintää harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjumiseksi.

Selvitetään rikoshyödyn perinnässä sovellettavaa käännettyä todistustaakkaa.

RKP: Poistetaan

Tarkistetaan rangaistusasteikkoja tekojen törkeyden mukaan.

RKP: Poistetaan

Vih: Selvitetään tarve tarkistaa rangaistusasteikkoja tekojen törkeyden mukaan.

Käynnistetään selvitys siitä, minkälaisia ongelmakohtia liiketoimintakiellosta annettuun lakiin ja sen soveltamiskäytäntöön sisältyy ja ryhdytään toimenpiteisiin jotta liiketoimintakiellosta muodostuu uskottava harmaan talouden torjuntakeino.

Tietojen saannin vahvistaminen

Viranomaisten väliset tiedonvaihdon esteet puretaan [ja viranomaisrekisterit saatetaan kaikkien harmaan talouden torjuntaviranomaisten käyttöön].

RKP: Poistetaan

Ulkomalaisrekisterinpitäjien tiedonsaantioikeuksia laajennetaan. Rahanpesun valvonnassa saatujen tietojen käyttö mahdollistetaan myös verovalvonnassa.

Vahvistetaan työsuojeluviranomaisten oikeutta tarkastaa se, että palkkaus on työpaikkaa koskevan työehtosopimuksen mukainen.

KOK: Poistetaan

Toteutetaan hallintarekisterien viranomaisjulkisuus. Parannetaan rekisteritietojen ajantasaisuutta ja saatavuutta.

Tilajavastuulain kokonaisuudistus

KOK: Siirretään kaikki kolme kappaletta koskien tilajavastuulakia käsiteltäväksi Risikon kolmikantaryhmään, siten että siellä hyväksyty kirjaus tulee osaksi tätä paperia

Hallitus ottaa tilajavastuulain kokonaisarvion ja uudistamisen tehtäväkseen [kolmikantaisesti].

RKP: Lisätään

Tilajavastuulain kolmikantaisessa uudistamistyössä keskeisiä kysymyksiä ovat tilaajan vastuun ulottaminen koko aliurakoitsijaketjuun, laiminlyöntimaksun korottaminen sekä toistuvien ja tahallisten laiminlyöntien kriminalisointi. Selvitetään edellytykset ketjuvastuujärjestelmän soveltuvuudesta.

RKP: Kappale poistetaan

Selvitykseen sisällytetään yritysvaikutusten arviointi.

Tilaajavastuulain mukaisen selvitysvelvollisuuden täyttämistä helpotetaan luomalla verohallinnon ylläpitämä rekisteri, josta tilaaja saa tiedon verovelosta. Selvitysvelvollisuuden piiriin tulee sisällyttää myös tiedot lakisääteisten taptaturmavakuutusten ottamisesta ja niiden maksamisesta tai maksusuunnitelmasta.

Tilaajavastuulain toimivuuden parantamisessa julkishallinnon on näytettävä esimerkkiä. Julkisia hankintoja tehtäessä on varmistettava, että julkishallinnon ostamat palvelut suoritetaan sellaisilla yrityksillä, joilla lakisääteiset asiat ovat kunnossa. Suomi toimii myös aktiivisesti EU:ssa yhteisön laajuisen tilaajavastuun aikaansaamiseksi.

Rakennus- sekä majoitus- ja ravitsemusalan erityistoimet

Rakennusalan työsuhte- ja verovalvontaa tehostetaan ottamalla työmailla käyttöön veronumero pakollisessa kuvallisessa tunnustekortissa.

Rakennusallalla otetaan käyttöön työntekijä- ja urakkatietojen [kuukausittainen] ilmoittamisvelvollisuus Verohallinnolle.

RKP: varauma

Hallitus toteuttaa "Talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjuminen rakennus- sekä majoitus- ja ravitsemusallalla" -työryhmän raportin ehdotukset [kolmikantaisen valmistelun pohjalta].

KOK: Lisätään

RKP: Lause poistetaan

Kansainvälistymiseen liittyvät haasteet

KOK: Korvataan kappaleet 1 ja 2 seuraavalla muotoilulla:

Tehostetaan Suomessa toimivien ulkomaisten yritysten ja niiden työntekijöiden verovalvontaa ottaen huomioon Suomea sitovat kansainväliset velvoitteet.

Ulkomaisia yrityksiä [ja työntekijöitä] nyt koskevat vero- ja ilmoitusvelvollisuussäännökset eivät ole olleet riittäviä harmaan talouden torjunnassa.

KOK: Poistetaan (katso yllä oleva muotoilu)

RKP: Suluissa oleva ilmaisu poistetaan ja lisätään seuraava lause

Sama koskee tilapäiseen maassaoleskeluun perustuvan työntöen ilmoitusvelvollisuutta.

Ulkomaisten yritysten tulee tehdä ennakoilmoitus Suomeen lähettämistään työntekijöistä veroviranomaisille. Suomessa toimivat ulkomaiset työnantajat veloitetaan rekisteröitymään Suomeen. Verotukseen liittyvät oikeudet ja velvoitteet tulee olla samat kaikilla Suomessa asuvilla työvoimaan osallistuvilla henkilöillä ja riippumattomia maahanmuuttajan asemasta[, verosopimukset huomioon ottaen].

KOK: Kappale poistetaan (katso yllä oleva muotoilu)

RKP: Lisätään suluissa oleva ilmaisu

Ulkomailla rekisteröidyille yrityksille tulee säätää velvollisuus periä lähdevero tai toimittaa ennakonpidätys niiden maksaessa Suomessa tehdystä työstä veronalaista palkkaa riippumatta siitä, onko yrityksellä Suomessa kiinteä toimipaikka vai ei.
KOK: Kappale poistetaan (katso yllä oleva muotoilu)

Suomi toimii eturintamassa kansainvälisen veronkierron lopettamisessa.

Selvitetään mahdollisuudet ottaa OECD:n kriteereitä tiukempi listaus veroparatiiseiksi katsotuista maista ja alueista.
KOK: Poistetaan (katso yllä oleva muotoilu)

Kansainvälisissä verosopimuksissa edellytetään automaattista verotietojen vaihtoa ja olemassa olevia tietojen vaihdon mahdollisuutta käytetään aktiivisesti.
KOK: Edistetään automaattisen tietojenvaihdon käyttöönottoa kansainvälisissä verosopimuksissa, ja olemassa olevien tietojen vaihdon mahdollisuutta käytetään aktiivisesti.

Edistetään ylikansallisten yritysten maakohtaisten tilinpäätöstietojen julkistamista.

Sijoitusten läpinäkyvyys

Arvopaperimarkkinalain kokonaisuudistuksen yhteydessä varmistetaan viranomaisten riittävät tiedonsaantimahdollisuudet ja huolehditaan siitä, ettei muutos lisää harmaata taloutta [vaarantamatta Suomalaisten yritysten kilpailuasemaa].
RKP: Lisätään

Vas: Lisätään lause

Luovutaan osingoista perittävään lähdeveroon vuoden 2005 lainmuutoksella säädetystä yksinkertaistetusta menettelystä ja siirrytään käytäntöön, jossa lain edellyttämästä lähdeveroprosentista poikkeaminen edellyttää osingonsaajan yksilöintiä.

Suomalaispankkeja, jotka hallinnoivat hallintorekisteröityjä tilejä, velvoitetaan selvittämään sijoittajien todellinen henkilöllisyys.

KOK: Poistetaan

RKP: Poistetaan

Suomessa toimivilta etävälittäjiltä vaaditaan vuosi-ilmoitukset sijoituksista.

RKP: Poistetaan

Vas: Jos lause poistetaan, se korvataan lauseella

Vaaditaan pörssissä toimivilta etävälittäjiltä toimiluvan edellytyksenä sitoumus siitä, että ne toimittavat suomalaisia kaupankävijöitä koskevat tiedot verohallinnolle.

Suomalaisten sijoittajien omistukset säilytetään julkisessa arvo-osuusjärjestelmässä.

RKP: Poistetaan

Hallintarekisteröintiä ei laajenneta nykyisestä. Moniportaiseen hallintarekisteriin ei siirrytä.

KOK: Arvioidaan hallintarekisterin tarpeellisuus ja laajuus.

RKP: Kun hallintarekisteröintiä kehitetään, tulee ottaa huomioon viranomaisten tiedonsaantimahdollisuudet ja osakeomistusten julkisuustarpeet.